

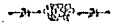
امور تحریرہ ایچون فؤاد بک
وامور اداره ایچون آرتین افندیہ
مراجعت اولنور.

مسلكمزه موافق آثار قبول اولنور.
درج اولنمایان اوراق اعاده اولنماز.

معارف

اداره خانہ سی باب عالی جادہ سنندہ
۵۲ نومرولی « شرکت مرتبیہ »
طبعہ سیدر.

استانبول ایچون سنہ لکی مطبعہ دن
آلنق شرطیلہ ۴۰ طشر دلرہ پوستہ
اجرتیلہ برابر ۶۰ غروشدر.

نسخہ سی ۱ غروش

پنجشنبہ کونامری نشر اولنور ادبی، فنی و صناعی غنہ در

نسخہ سی ۱ غروش

نه بيوکدر چو جوق او حالنده ،
متبسمدر خدا جهانده !

اکا مخصوصدر خیالاتی ،
منحصر ذاته کالاتی .

ازلی بر سروره مستغرق ؛
کوچو جک قلبی امر مطلق .

ذوقی بی احتیاج بود و نبود ؛
نشئیدن خلق اولته بر موجود !

او تبسممای صبح صفا
کچیر لیلی بی غم فردا .

حزنی فرق ایلز بتون شادی ؛
جریان صفاسی بی وادی .

عرض ایدر وجهی قلب خرمی ؛
سورر آنجق او کندنی عالمی .

عالمی عالم سعادتدر ،

برچو جوق جانبی بر شطارتدر !

— ❦ —

منظومه غرا !

ارکان تحریریه سندن بولندیم بر غزته نک
قسم ادیبسی ایچون اوچ درت ستونلق یازی
حاضر لایق لازم ایدی .

ماصه مک باشنه کچدم . (صید الهام)
سیر لوحه سیله بر شعر سویلکی قوریوردیم .
صید الهام اوزونجه بر منظومه اوله جقدی .
بو منظومه غرا کمال شعشعه و بلاغتیه —
چوقدن بری — خیالده وجود آرا ایدی .
شویله تصور ایدیوردیم :

صوک بهارک بر بنه صبا حنده خفیف
بر قاناد صداسی روحی یرندن اویناتور ؛
نجرده قوشیورم .

کونش هنوز طوغمش ؛ کوندوزک بار
مشاغلی آلتده کچدنک بی تابانه تنفسندن
متحصل بر بخار شفاف اورتلغه یانیلیور ؛

باغلرینک صارارمش یپراقلریله بهارده کی
حضارت ولطافتنه تحسیر ایدیورمش کبی
ملول و متفکر کورون . . . ته سنی ماوی
بردومان تام یاری یرندن قوشاتهرق یالکز
ذروه سنی شمس طالعک نوازش انوارینه
معروض بر افش .

دقتله اطرافه باقینیورم ؛ دمین صداسی
ایشتدیکم قاناددن اثر یوق .

کونش یاواش یاواش یوکسیلور . خفیف
برشعله سی باغچه ده حوضک کنارینی ترین
ایدن پنهللی بیاضلی ؛ مورلو صاریلی قاسم
پاتلرینه اصابت ایله ریک اوراجقده بر قوس
قزح پارچه سی وجوده کتیرمش . پارلاق
برلمه سی کچه یاغان رحمتدن یول کنارلرتده ؛
شوراده بوراده بیرکمش اولان صولمه
چاره رق نورانی ایزلر تشکیل اتمش .

بن متصل اطرافه کوزکز دیریور ، —
عکس آوازی هنوز قولاغمدن زائل اولمیان
— قانادی ؛ او قانادک صاحبی آریورم .

نهایت نظرم بویازلردن برینه قاپیلیور ؛ دوشه
قالقه تپه نک — دومانلر ایچنده بر پری
یوواسی کبی معلق طوران — ذروه سینه
قدر چیقیور . ایشته روحدن شهری ؛ نوردن
بیکری ایله الهامی اوراده کوریورم . روحم
قارشیسینه تیر تیر تتره مک ؛ یورکم شدتله
چاره یغه باشلیور .

سوریلرله کوک یوزنده طولاشان بیاض
بولولطردن بری بو آرائق کونشک ضیاسنه
حائل اولمش هر طرف کولکلر ایچنده قالمش .
یالکز بر نقطه پارلیور . بن او نقطه یه
نصب نگاه ایدیورم . دیرکن اورانک
پارلتیبسی ده زائل اولیور .

کونش ده کشف بر سحاب آلتنه
کیرمش ؛ اورتهلق بستیون قاراردهش .

ناکهان ؛ کوزلرم قاماشیور . نجره مک
قاناذلری آراسنده باشقه بر کونش طالع
ایتدی ، صانیورم . اوکده کی شعشعه بر قیه دن

بر ذره قابه یلک ایچون قوللرمی آچیورم . . .
هیئات !

بولولط یارلمش ؛ کونش اولانجه اشعه سیله
ینه کائناتی تنویره باشلامش .

پیشان بر حالده صاندالیه مک اوزرینه
دوشیورم . الهام قارشیمده کی مانولیا آغاجنک
قویویشیل یپراقلری آراسینه صاقلانهرق
قانادنن آتدیغی سهام نور ایله روحی
نشانلیور . بن یالواریورم ؛ بر آزدها تقریبن
ایستیورم . او قاجور ؛ کل دیدکجه اوزاقلاشیور .
فکرده انی تعقیب ایدیورم . اوچورلر ،
طولاشیورلر . دیرکن دونوب کلیور . تا
نجره مک کنارنده قرار ایدیورم . فکرده
نفس نفسه کلوب آياقلرینک اوکنه دوشیورم .
بن اوزمان اصول اصول نجره یه طوغرو
ایرلییورم . تمام قانادنن قابه جف زمان یورکم
چارپیورم . سنده لیورم . قاجیور ؛ صوکره
ینه کلیور ؛ ینه قاجیور !

الحاصل شعرمک تخیل و تصویره عائد
قسمی تماماً حاضر لائمشدی . شیمدی یالکز
افاده جهتی دوشونمکه ایدم . تعقیب الهامده
فکر مک ، روحک نوبت نوبت حاصل اولان
هیچانه ، سکونه کوره وزنی ، قافیہ یی
دکیشدیرمک ایستیورم .

بو ایکی اوچ کونده آنجق وجوده
کله بیلردی . طوغروسی ، بن ارتجال ایدم .
هله بر آزامتام ایله یازمق ایشتدیکم منظومه لره
برخیلی چالیشیرم .

قلم المده ؛ دوشونه دوشونه طالمشم .
برده قولاغمه یوقاریدن طوغرو بر چیربنتی
عکس ایتدی . باشمی قالدیرم . طاوانده بر
قیرلانجک کندنی کوشدن کوشیه ، قور-
نیشدن قورنیش کمال شدتله ووردهق او-
چو شتقده اولدیغنی کوردیم . بیچاره حیوان !
کیم بیلیر نه قدر جق برغدای حیاتی آولاق
تلاشیه نجره دن ایچری یه طالمش ؛ چیمغه

امكان بولمايچە بويىلە شاشقىن شاشقىن ديواردن
ديواره چارخىمە باشلامش ايدى .

بىلكە آشاغى اينىرە بىرندىن بىرە تصادف
ايدوب چىقار، قورتولور دىيە اوطىنك نە
قدر بىخىرەسى وارسە درحال آچىم . بىر
آراق شونى بونى آتەرق اوركوتەك بىلە
قالقىشەم . بوشىبىم زوالىنىك هيجاننى آتيردى؛
دەها زيادە تەبالەكە اوچىغە باشلادى . نەھت
بىراقوب يىرمە چىكىلم .

نظرم قوشك جولاننى تعقيب ايدىيور، دھنم
الهامەوزن، قافىە بىكىندىرەكە اوغراشيوردى .
قوشىغىز سىرەت وشەتتى ياواش ياواش
آزالىق صورتىلە بىر چارىك قدر اويىلە او-
چوشدى . صوكرە بىستون طاقسىز قالەرق
صولوق صولوغە پروازلردىن بىرىك اوزرىنە
قوندى . آغىزى آچىق؛ كال توحشلە اطرافە
باقىنيور، كوزل كوكسى سىرىنە طويولمىز بىر
لطاقلە قاپاروب اينىوردى .

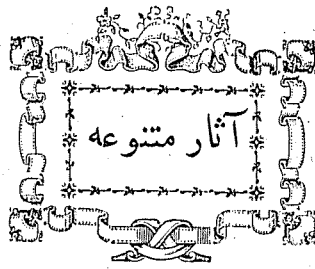
اوصىرەدە بىر اوطىنك قايسىنى آچەحق
اولدى . قوش يىرندىن فىرلادى . اولكىندىن
شەتلى بىر صورتە دورانە باشلادى . باشى،
قانادىنى صىوالرە تاختىلەرە چارپەتقە يوركم
پاچە لانيوردى . فقط توقىغە، تخلصە هيج
بىر چارە بولەمىدىم ايچون ناچار كوزمى اندىن
آيىرەرق يىنە منظومەلە اشتغالە قويولدم .

زواللى يارم ساعەت دەها اويىلە قاناد
چالدىقەن صوكرە ايليشىمك ايتىدىكى بىر قور-
نىشك اوزرىندى سىندەلەرك — سىيە بىر بىر
پارچەسى كې — حر كىتىزىرە يووارلاندى،
باشىغىزىندە تويدىن اثر قالماش ايدى .

بىن ايسە قوجە بىر ساعەت ظىرفندە
(منظومە غىرا) دىن يالكر شو بىتى كاغد
اوزرىنە قويەيتىشەم :

چىرىخەندىن بىكەدە هواى وصال ايلە،
بى تاب دوشدى خاكە بىستوى فەكرتم !

محمەد فەكرت

﴿ترقيات بشريە نك احوال آيەسى﴾

على العموم ترقيا تە ايكى نطقە نظردىن
باقلمەدە در :

مادى ومعنوى . ترقيات مادىە غىرقابل
انكاردر . بىز اجدادىمىزك قىزاندقلىرى
موفقىتەن، بىراقىقلىرى آثار عالەندن مستفید
اوليورز؛ بىز آنلارك سايەسىندە كرە ارض
اوزرىندە معلوماىمىزى توسيع ايلەدك .
عجبا انسانك ترقى داخلى ومعنوىسى دە
بوقاعدە تجولە تابع بولغىشمىدەر؛ ايشە انكلىز
علماسىندن موسيو (آلفرد روسل والاس)
بومسئله بىر حل ايتىمكە چالاشيور . بومسئله
خلاصە بونطقە يە مېخىر اوليور . نوع بى بشر
مىزور زمان ايلە اصلاص نفس وتىوير فەكر
ايتىشمى ؟ ، ايتىش ايسە بونحولى موجب
اولان اسباب نەلردىر ؟ عالم مشارالەك ارانە
ايتىدىكى ادلەبى حریفاً تعقيب ايدەلم :

موسيو (آلفرد روسل) دييوركە : «مسئله
ظن اولندىغى قدر قولاي دكلدر . بوترقىنك
حقيقە موجود اولوب اولمادىغى اثبات ايتىمك
بىلە مشكلات عدىدەبى داعىدر . ترقى عجبا
بىر قانونمىدر ؟ اكر بويىلە اولسە ايدى نوع
بشر على التامدى بىر طريق صعودى تعقيب
ايدەرك بونكون بولندىغى مراتبك دەها مافوقندە
بىر درجە برترىنە واصل اولملى ايدى .

مەصر آثار عتيقةسى ميانندە غايت مەھم
بىر موقع اشغال ايتىش اولان ھەم كبرىك
طرز انشا واصول معمارىسى معلومات عتيقة
رياضىيە ونحو مەدومىخانىكىيە او مرتبە موافق، اك

كوچوك تفرعاتى بىلە قواعدهندىسيە بىر درجە
مطابقدركە بومھىمى ركز ايتىش اولان
مەھندىسلىك بونكونكى مەھندىسلىرىمىز قدر
حازىر وقوف اولدقلىرىنە ايتانماق قابل دكلدر .
آثار نفيسة ادبىيە وفلسفە عالەندە دىخى
اسكى ھندىللىرك (ودە) لرى ھومروسك
(ايلىادە) سى افلاطونك آثار عظيەسى،
ارسطونك مؤلفات كبرىەسى بونكونكى اك
نفيس آثار ادبىيە ميانندە تەعداد ايدىمكە بحق
شايتەدەر . (فرانسى غالىستون) بىرقاس عصرندە
ظھور ايدىن رجاىل سىياسىيە، قوماندانلىرى،
فيلسوفلىرى، شاعرلىرى حدە تدقيق
وموازنەدن كچىردىكەن صوكرە اوزمانىكى
آتەھا ايلىنىك قابليت وسطىەسى آوروپانك بون
كونكى مزىت واقتدارىنك ايكى درجە مافوقندە
بولندىغى يەنى آنلارك آوروپالىلەرە نسبتە
بولندىقلىرى حال آوروپالىلرك بونكون آفرىقا
زىنجىلرىنە نسبتە طوتىغى حال وموقعە عىنلە
مشابە اولدىغى اثباتە غىرت ايلە مشدەر . بونطقە
نظردىن باقىلەحق اولور ايسە جنس بى بشرىك
صوك يكرمى عصر ظىرفندە بىوك برتدىنە
دوچار اولدىغى مشھود اولور؛ فقط عجبا
بونتيغە نفس الامرە مخالف دكلدەر ؟

اعصار تاريخىدە اقوام اجناس وقبائلك
يكدىكرىلە على التامدى مقابله ايتىدكارى
كورولور . بونكشا كىشە اك ضعيف واك
قابليتسىز اولانلر موقعلىرىنى قوى ومستعد
اولانلرە بىراقوب عرضە عالەندن نابىد
اولمشلردىر . اجناس عالەنك سالك مسلك
ترقى اولدىغى اقوام قوى الشكىمەنك يوماقئوما
تزايد ايدەرك اقوام ضعيفەنك مقامە قائم
اولملىرى وبونحالك حرب وجدالە احتياج
بىراقىسىزىن وقوع بولىشى دەها كوزل اثبات
ايدىر . (تسمانىلر) : زەلاند جديدا ھالىسى
وشمالى آمەرىقا ھالىسى ھىپ سىلاب
سبكسىر ترقىيە قابىلەرق اورتەدن مھو اولوب
كىتىشلدردىر :